

Ett Dalarna fritt från våld

Regional strategi för att förebygga och bekämpa
mäns våld mot kvinnor 2022-2028

Omslagsbild: Tvinnade trådar i olika färger bildar ett tjockt rep.

Fotograf: Office 365

Utgiven av: Länsstyrelsen i Dalarnas län mars, 2022

Författare: Rusmira Perez Dervisic, Soledad Alarcón Helling och Ann-Karin Bohl.

Rapportnummer: x

Diarienummer: 801-4250-2022

Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsen i Dalarnas läns webbplats:
www.lansstyrelsen.se/dalarna/publikationer

Ingår i serien Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN: 1654-7691.

Förord

Detta är Dalarnas regionala strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin har arbetats fram av Länsstyrelsen i Dalarnas län i nära samverkan med Polisområde Dalarna, Åklagarkammaren i Falun, Region Dalarna och länets kommuner och sträcker sig över perioden 2022–2028. Den regionala strategin är en gemensam plattform för att koppla samman den nationella strategins målsättningar med länets behov för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Rätten att leva fri, utan våld och förtryck är en fråga om jämställdhet, demokrati och grundläggande mänskliga rättigheter. Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem som orsakar stort fysiskt och psykiskt lidande för dem som drabbas. Det är den yttersta konsekvensen av den maktobalans som råder mellan kvinnor och män. Föreställningar om kön, makt och sexualitet har en grundläggande betydelse för alla former av mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution och människohandel. Våldet innebär stora samhällskostnader som berör de allra flesta, exempelvis myndigheter och organisationer liksom privata aktörer.

Förhoppningen är att den regionala strategin ska leda till målmedvetet och långsiktigt arbete och att strategin kan ge stöd till länets aktörer att sätta upp mål och prioriteringar utifrån egna uppdrag och ansvar. Utgångspunkten för det gemensamma strategiarbetet är att ingen enskild aktör kan svara upp mot de utmaningar som våldet innebär. Det är en gemensam angelägenhet för hela länet.

Vår vision är att alla invånare i Dalarnas län ska ha samma rätt och möjligheter till ett liv fritt från våld. Vi välkomnar länets övriga myndigheter, civilsamhällsorganisationer och näringsliv att utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov vara med i det gemensamma arbetet för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med stöd av den regionala strategin.

Falun den 29 mars 2022

Camilla Fagerberg Littorin

Tf. landshövding i Dalarnas län

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Inledning	4
Begreppet Mäns våld mot kvinnor.....	5
Strategins målgrupper	6
Från nationell till regional strategi.....	6
Hur strategin tagits fram.....	8
Regionala mål för det strategiska och operativa arbetet	8
Mål 1. Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete	9
Mål 2. Förbättrad tidig upptäckt av våld och stödinsatser till våldsutsatta och behandling till våldsutövare	9
Mål 3. Effektivare brottsbekämpning.....	9
Mål 4. Förbättrad kunskap och metodutveckling	10
Hur de regionala målen ska uppnås	10
Hur strategin ska följas upp	11
Bilaga: Aktörernas uppdrag och roller	13

Inledning

Denna regionala strategi utgår ifrån visionen *Ett Dalarna fritt från våld* och är ett resultat av en bred samverkan med länets aktörer. Den har arbetats fram av Länsstyrelsen i Dalarnas län och representanter för Region Dalarna, Polisområde Dalarna, Åklagarkammaren i Falun och länets kommuner för att återspegla aktörernas olika utgångslägen för uppdraget att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Med mäns våld mot kvinnor avses alla former av fysiskt och psykiskt, inklusive sexuellt våld och hot mot kvinnor och män, flickor och pojkar, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld samt förtryck och prostitution och människohandel. Tillsammans har vi enats om visionen för länet.

Strategin syftar till att samordna olika verksamheters uppdrag för att tillsammans skapa en plattform för länets gemensamma arbete att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Den regionala strategin pekar ut fyra mål som tydliggör vad som behöver uppnås i länet för att våldet ska förebyggas, att det ska minska och slutligen upphöra. Strategin sträcker sig över perioden 2022–2028.

I genomförandet av strategin är barnperspektivet, jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet självklara och ska genomsyra arbetet med att uppfylla strategins mål.

Begreppet Mäns våld mot kvinnor

Begreppet Mäns våld mot kvinnor syftar till att synliggöra våldet som jämställdhetsfråga, där mäns överrepresentation bland våldsutövare ses som ett resultat av den ojämna fördelningen av makt mellan könen. Rätten till den egna kroppen är en avgörande förutsättning för att kunna ha makt och inflytande över sitt liv. Mäns våld mot kvinnor är identifierat som ett allvarligt brott mot kvinnors och barns mänskliga rättigheter, både internationellt och i Sverige.

Mäns våld mot kvinnor omfattar de våldstyper som kvinnor och barn är särskilt utsatta för och som minskar deras handlings- och livsutrymme. Det kan handla om:

- Våld som sker i nära relationer.
- Barn som bevittnar våld i nära relationer.
- Hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck som barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor.
- Prostitution och människohandel
- Sexuellt våld oberoende av relation.

I strategin beaktas att både vuxna och barn oberoende av kön, könsidentitet och sexuell läggning kan utsättas för eller utöva våldet. Våld kan uttryckas

på olika sätt så som fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, ekonomiskt, latent och digitalt våld¹.

Strategins målgrupper

Målgruppen inom mäns våld mot kvinnor innefattar kvinnor och män, flickor och pojkar samt hbtqi-individer²:

- Utsatta för sexualiserat våld, oberoende av relation till förövaren.
- Utsatta för våld i nära relation.
- Utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor.
- Utsatta för prostitution och människohandel.
- Som riskerar att utsätta eller har utsatt närstående för våld.
- Som riskerar att begå eller har begått sexualbrott.

Den regionala strategin omfattar även vissa grupper av kvinnor som riskerar en särskild utsatthet. De grupperna är äldre kvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning, kvinnor med utländsk bakgrund, kvinnor med missbruks- och beroendeproblem samt kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.³

Från nationell till regional strategi

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån detta har regeringen utformat sex jämställdhetspolitiska delmål:

Delmål 1 - Jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare, samma rätt och möjlighet att forma villkoren för beslutsfattande i samhällets alla sektorer.

Delmål 2 - Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Delmål 3 - Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

---

¹ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Utdrag (kap 5) ur Skr. 2016/17:10

² Hbtqi paraplybegrepp, Socialstyrelsen.se

³ Särskild utsatthet, Socialstyrelsens handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.

Delmål 4 - Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

Delmål 5 - Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

Delmål 6 - Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet⁴.

Den regionala strategin utgår ifrån det sjätte delmålet och därför kommer det att presenteras ytterligare här. För att nå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet tog regeringen fram en nationell strategi som började gälla 2017. Den sträcker sig tio år framåt och syftar till att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Den nationella strategin har utvecklat fyra mål:

1. Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
2. Förbättrad upptäckt av våld och starkare stöd och skydd för våldsutsatta kvinnor och barn.
3. Effektivare brottsbekämpning.
4. Förbättrad kunskap och metodutveckling.

I den nationella strategin lyfts särskilt två faktorer fram – vikten av förebyggande insatser och mäns delaktighet och ansvar i arbetet mot våld⁵.

Den nationella strategin grundar sig på en rad internationella och nationella styrdokument. Exempel på dessa är Istanbulkonventionen som är det första juridiskt bindande avtalet om våld mot kvinnor i Europa. Konventionens syfte är att skydda kvinnor och flickor mot alla former av våld och att förebygga, lagföra och avskaffa våld mot kvinnor, samt våld i hemmet⁶. FN:s barnkonvention innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn som också blev svensk lag 2020⁷. Det folkhälsopolitiska ramverket som består av ett övergripande, nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden⁸ är också ett viktigt styrdokument tillsammans med Agenda 2030, som

---

⁴ Mål för jämställdhet - Regeringen.se

⁵ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Utdrag (kap 5) ur Skr. 2016/17:10

⁶ <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/istanbulkonventionen>

⁷ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

⁸ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>

innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling⁹. Fyra av dessa mål har kopplingar till arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

De mål i den regionala strategin har utformats utifrån den nationella strategins målsättningar. Tre av de regionala målen följer de nationella målsättningarna varav ett har utvecklats för att omfatta målgruppen våldsutövare.

Hur strategin tagits fram

Strategiarbetet har utförts av en sektorsövergripande arbetsgrupp bestående av ansvariga med kompetens inom jämställdhet, mäns våld mot kvinnor, socialtjänst, rättsväsen och hälso- och sjukvård. De deltagande aktörerna i arbetsgruppen valdes ut utifrån deras roller som bidragit till ett helhetsperspektiv inom det komplexa området som strategin omfattar. Representanter från samverkande myndigheter, kommuner samt civilsamhället har haft en betydande roll i framtagandet av strategin genom att de fått möjlighet att lämna synpunkter och förslag och är samtliga viktiga aktörer i det regionala arbetet¹⁰. Detta har varit en viktig del för att förankra arbetet hos aktörerna och verksamheterna.

Regionala mål för det strategiska och operativa arbetet

Den regionala strategins målsättningar pekar ut riktningen för länets strategiska och operativa arbete under den tid som strategin ska gälla. De bedöms nödvändiga för att uppnå visionen Ett Dalarna fritt från våld. Till varje mål ges exempel för att nå målen och för att ytterligare konkretisera och ge ett stöd för olika aktörers arbete med att bryta ned målen i aktiviteter i sina verksamheter.

Dalarnas regionala strategi består av fyra mål:

Mål 1. Ett utökat och verkningsfullt våldsförebyggande arbete.

Mål 2. Förbättrad tidig upptäckt av våld och stödinsatser till våldsutsatta och behandling till våldsutövare.

Mål 3. Effektivare brottsbekämpning.

Mål 4. Förbättrad kunskap och metodutveckling.

---

⁹ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>

¹⁰ Se Bilaga : Aktörernas uppdrag och roller

Mål 1. Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete

Strategins första målsättning handlar om att förhindra att våld överhuvudtaget uppstår och fokuserar på att individer som utövar våld ska upphöra med det och förändra sitt beteende. Detta förutsätter en ökad samverkan mellan berörda aktörer vilket kan bidra till att förebygga våldet och på sikt minska återfall i brott.

Exempel för att nå målen:

- Stärka kunskap om universella våldsförebyggande metoder och arbetssätt.
- Stärka kunskap om våldsförebyggande metoder som inkluderar genus och maskulinitets- och hedersnormer.
- Öka samverkan med civilsamhället och näringslivet kring det våldsförebyggande arbetet.
- Öka kunskap om återfallsförebyggande insatser.

Mål 2. Förbättrad tidig upptäckt av våld och stödinsatser till våldsutsatta och behandling till våldsutövare

Strategins andra målsättning handlar om att förbättra möjligheterna att upptäcka våldsutsatthet och förstärka skyddet och stödet för de som utsatts för våld. Stödinsatser avser även vård- och behandlingsinsatser.

Målsättningen handlar även om att upptäcka våldsutövare för att erbjuda behandlingsinsatser.

Exempel för att nå målen:

- Rutiner och kunskap för att upptäcka och skydda våldsutsatta barn och vuxna.
- Stärka kunskap kring barn och vuxna som befinner sig i, eller riskerar att befinna sig i prostitution och människohandel (PoM).
- Utveckla och erbjuda stöd och insatser för vuxna och barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Utveckla och erbjuda stöd och insatser utifrån de sårbara målgruppernas behov.
- Rutiner och kunskap för att tidigt upptäcka våldsutövare.
- Utveckla insatser och erbjuda behandling till våldsutövare.

Mål 3. Effektivare brottsbekämpning

Strategins tredje målsättning handlar om effektivare brottsbekämpning som rör mäns våld mot kvinnor med fokus på förbättringar i rättsväsendets arbete mot brott. En närmare samverkan mellan olika myndigheter och aktörer skapar bättre förutsättningar, bland annat för medverkan och upplärning av brott i förundersökningar samt rätt form av stöd till brottsoffer.

Exempel för att nå målen:

- Utveckla samarbetsrutiner mellan polisen, skolan, vården och kommuner gällande våld i unga relationer, sexuell exploatering med fokus på jämställdhet.
- Öka kunskapen om hur man upptäcker och förebygger hot och kränkningar på nätet.
- Främja medvetenheten hos allmänheten i länet gällande våld i nära relationer för att förhindra och förebygga brott.
- Utveckla rutiner för att erbjuda stöd till våldsutövare, bland annat i samband med brottsutredningar, för att förhindra återfall i våldsbrott.

Mål 4. Förbättrad kunskap och metodutveckling

Strategins fjärde målsättning handlar om behov av förbättrad kunskap och metodutveckling. Det avser kunskap om mäns våld mot kvinnor hos allmänheten samt berörda yrkesgrupper och beslutsfattare på alla samhällsnivåer. Det gäller även utvecklingen av fler verk samma metoder och arbetssätt för att motverka våldet genom forskning, utvärdering och uppföljning.

Exempel för att nå målen:

- Öka kunskap och användning av evidensbaserade metoder.
- Utifrån kartläggningar och behovsanalyser i länet erbjuda riktade insatser för att effektivisera arbetssätt utifrån verksamheternas förutsättningar.
- Förbättra kunskap och metodutveckling genom att stärka sambandet mellan praktik och forskning.
- Verka för att befintliga metoder och kunskaper implementeras i ordinarie verksamhet.

Hur de regionala målen ska uppnås

Samverkan är en förutsättning för att den regionala strategins målsättningar ska uppnås. Detta gäller på både regional och lokal nivå. Länsstyrelsen i Dalarnas län har flera uppdrag som är kopplade till arbetet med mäns våld mot kvinnor och som handlar om att förebygga sociala samhällsutmaningar. Detta både inom sakområden som exempelvis föräldraskapsstöd, brottsförebyggande, ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar) och integration och inom tvärperspektiv som mänskliga rättigheter, barnrätts-, funktionsrätts- och jämställdhetsintegrerande arbete. Uppdragen samordnas internt inom enheten Agenda för 2030 och syftar till att stödja och bidra till ett systematiskt utvecklingsarbete ur ett helhetsperspektiv för att nå den sociala dimensionen för Agenda 2030 i Dalarna.

Region Dalarna/RSS Dalarna (regional samverkans- och stödstruktur) verkar på länsnivå för att bland annat stödja kunskapsutveckling och samverkan inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. Under 2022 inleder Region Dalarna/RSS Dalarna arbetet med att ta fram en regional samverkansöverenskommelse inom kvinnofrid. Problematiken vid våldsutsatthet är ofta komplex och insatser behöver samordnas för att möta individens hela livssituation. Syftet med en regional samverkansöverenskommelse är att stärka samverkan, tydliggöra ansvarsfördelningen mellan olika viktiga aktörer, tillgodose individens behov av vård, omsorg och stöd utifrån ett helhetsperspektiv samt att främja att bästa tillgängliga evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap tillämpas i mötet med den enskilda individen.

Samverkansöverenskommelsen kommer att nå delar i tre av strategins fyra målsättningar genom att uppnå bättre samverkan, samordnade stödinsatser och främja evidensbaserad praktik. Den regionala samverkansöverenskommelsens fokus är att bidra till stöd- och skyddsinsatser för stödsökande individer vilket ytterst är socialtjänstens uppdrag men det behöver samordnas med fler aktörer.

För att få en hållbar struktur för det organisatoriska arbetet med mäns våld mot kvinnor etablerades Länsgruppen Mäns våld mot kvinnor år 2010. Länsgruppen är brett sammansatt och består av representanter för kommunerna, statliga myndigheter och organisationer samt den frivilliga sektorn. Den befintliga samverkan i Länsgruppen Mäns våld mot kvinnor förstärks under 2022 med en styrgrupp i syfte att prioritera och effektivisera insatser i arbetet för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor i Dalarna. Styrgruppen består av chefer från kommunernas socialtjänst, Polisområde Dalarna, Länsstyrelsen Dalarna, Åklagarkammaren i Falun och Region Dalarna/RSS Dalarna. Styrgruppen ansvarar för att leda arbetet inom mäns våld mot kvinnor för Länsgruppen och arbetsgrupperna och att föra frågor till beslutsfattande forum.

Arbetsgrupper kan bildas ur organisationsstrukturen för att arbeta med specifika frågor under en begränsad tid. Representanter till arbetsgrupperna kan tillsättas från Länsgruppen samt andra lämpliga representanter. Lokala samverkansgrupper ses också som viktiga aktörer för att de regionala målen uppfylls.

Hur strategin ska följas upp

Strategin utgör en gemensam plattform för ett samlat agerande på regional och lokal nivå. Utgångspunkten är att varje enskild aktör utifrån egna förutsättningar och ansvarsområden tar fram och följer upp egna styrdokument för att konkretisera de regionala målsättningarna i sin egen verksamhet.

Länsstyrelsens roll är att stödja och bidra till genomförandet av den regionala strategin genom att främja införandet av effektiva metoder, arbetssätt och kunskapsstöd i regionala och lokala verksamheter. Länsstyrelsen ansvarar även för uppföljning av den regionala strategin genom att använda nationellt rekommenderade indikatorer för att sedan sammanställa resultat av länets insatser i en årlig rapport. Länets insatser mäts bland annat genom kommunernas lokala lägesbilder.

Under strategiperioden kommer översyn av strategin att göras för att se över behov av en uppdatering av strategin i relation till bland annat nya uppdrag, utökad samverkan och nya lagstiftningar. Uppdatering av strategin kommer att genomföras av en utsedd arbetsgrupp och om arbetsgruppen bedömer att det finns ett behov av en större revidering av strategin kan fler aktörer behöva involveras i arbetet.

Bilaga: Aktörernas uppdrag och roller

Ett långsiktigt och hållbart arbete mot mäns våld mot kvinnor förutsätter en samverkan mellan berörda myndigheter och civilsamhällets organisationer. Ansvarsbeskrivningarna för varje myndighet utgår från respektive ansvar och skyldighet enligt uppdrag, gällande lagar, föreskrifter och regelverk.

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelserna har från och med 2018 ett särskilt regeringsuppdrag att stödja genomförande och uppföljning av regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026¹¹. Från och med 2021 har länsstyrelserna tilldelats permanenta medel för uppdraget och regeringen har beslutat om en förordning (2021:995) som innehåller bestämmelser om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor. Enligt förordningen ska det vid varje länsstyrelse finnas en samordningsfunktion för frågor om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.

Länsstyrelserna ska genom samordningsfunktionen stödja och bidra till:

- Framtagandet och genomförandet av regionala sektorsövergripande strategier och handlingsplaner.
- Införandet av effektiva metoder, arbetssätt och kunskapsstöd i regionala verksamheter.
- Samarbetet på lokal, regional och nationell nivå, och
- utbildning och kompetensutveckling i länet.

Länsstyrelserna ska i sitt arbete samverka med kommuner och regioner samt andra berörda myndigheter och aktörer. Arbetet ska vara kunskapsbaserat och samordnat med den verksamhet som bedrivs vid myndigheter på nationell nivå. Länsstyrelserna ska årligen lämna en redovisning till Jämställdhetsmyndigheten och Regeringskansliet av det arbete som samordningsfunktionen har utfört inom respektive län. I rapporten ska länsstyrelserna särskilt redovisa en bedömning av vilka resultat och effekter som har uppnåtts, en analys av utvecklingen av arbetet i länet samt regionala och lokala behov av stöd på området¹².

Regionala samverkans- och stödstrukturer - RSS Dalarna

Dalarnas regionala samverkans- och stödstruktur, RSS Dalarna, verkar på länsnivå för kunskapsstyrning, kunskapsutveckling och samverkan mellan

---

¹¹ Utifrån regeringsbeslut ”Regionalt uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor” (S2017/07420/JÄM) (delvis)

¹² Förordning (2021:995) om Länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor

länets femton kommuner samt mellan kommunerna och regionen. RSS Dalarna drivs genom avdelningen för Hälsa och välfärd på Region Dalarna. RSS Dalarna stödjer därför både länets kommuner och regionen i arbetet med att utveckla socialtjänsten och närallgande hälso- och sjukvård.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har ett kongressuppdrag sedan 2013 att stödja medlemmarna i utvecklingen av kvinnofridsarbetet. SKR har genomfört kvinnofridsatsningar sedan 2018. Syftet är att stödja kommuner och regioner att utveckla arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Det handlar om att bättre förebygga och tidigt upptäcka våld, stödja våldsutsatta och deras barn, samt ge insatser till våldsutövare att förändra sitt beteende. Satsningen riktar sig till: socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola och förskola och arbetsgivare i kommuner och regioner.

Under 2021–2023 deltar RSS Dalarna i SKR:s RSS Kvinnofrid, som en del av satsningen, som syftar till att stödja kommuner och regionen i arbetet mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i nära relationer. Satsningen riktar sig både till förebyggande arbete och till att förbättra stödinsatser både för våldsutsatta och deras barn samt till våldsutövare. Målen för RSS Kvinnofrid under perioden 2021–2023 är att:

- Utveckla kunskap och kapacitet gällande att förhindra och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.
- Arbeta för att integrera kvinnofridsområdet i RSS ordinarie struktur.
- Stödja kunskaps- och verksamhetsutveckling inom kvinnofridsområdet, med ett tydligt barnperspektiv, i kommuner och regioner.
- Stödja och utveckla arbetet med systematisk uppföljning av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat.

Polisområde Dalarna (Polismyndigheten)

Polisens uppgift är att minska brottslighet och öka människors trygghet¹³. Genom brottsförebyggande arbete ska färre brott begås och polisen ska verka för att fler brott klaras upp. I polisens arbetsuppgifter ingår bland annat att:

- Leda och utföra brottsutredningar där det ingår att genomföra kvalitativa förstahandsåtgärder som brottsplatsundersökning, säkra bevisning, genomföra förhör med misstänkt, målsägande och andra vittnen samt dokumentera skador. Barnförhör ska genomföras av särskilda barnutredare.
- Utföra hot- och riskbedömningar med stöd av standardiserade bedömningsinstrument.
- Skydda hotade personer och bistå med olika skyddsåtgärder med stöd av särskilda brottsoffersamordnare (BOPS).

---

¹³ SFS 1984.387. *Polislag*.

- Informera om rättsprocessens gång och initiera målsägandebiträde,
- Anmäla till socialtjänsten enligt 14 kap 1 § socialtjänstlagen vid misstanke om barn som utsätts för eller bevittnar våld.
- Informera den våldsutsatta om vilken hjälp till skydd och stöd som finns att tillgå och samverka med andra myndigheter och organisationer.

Åklagarkammaren i Falun (Åklagarmyndigheten)

Tillsammans med Polisområden Dalarna utreder åklagaren brott. Åklagaren lämnar direktiv till polisen om vilka åtgärder som ska utföras och värderar de bevis som finns. Samarbetet med polis, domstol och kriminalvård är nära. I åklagarens arbetsuppgifter ingår bland annat att:

- Leda förundersökningar.
- Fatta beslut om åtal ska väckas eller inte.
- Företräda staten vid brottmålsprocessen i domstol.

Om åklagaren är förundersökningsledare ingår bland annat att:

- Begära att domstolen förordnar offentlig försvarare, målsägandebiträde och särskild företrädare för barn.
- Ansöka om tidsbegränsat uppehållstillstånd till målsägande med hemvist i annat land för att möjliggöra medverkan i en brottsutredning.

Region Dalarnas hälso- och sjukvård och tandvård

I samverkan med länets kommuner ska Region Dalarna verka för att Dalarna är en region som präglas av socialt välbefinnande och god hälsa, speciellt för barnen där jämställdhet och mångfald ses som drivkraft för utveckling och tillväxt.

Hälso- och sjukvården och tandvården har ansvar för att våldsutsatta får ett adekvat och professionellt medicinskt och psykosocialt omhändertagande. Det innebär att hälso- och sjukvårdspersonal och tandvårdspersonal skall:

- Fråga om våld.
- Ha ett gott bemötande.
- Dokumentera noggrant och vid behov utfärda rättsintyg.
- Behandla medicinska skador.
- Ge psykosocialt stöd.
- Samverka med andra myndigheter.
- Göra orosanmälan vid misstanke om att barn far illa.

Länets kommuner

Kommunen har uppdraget att förebygga våld och att stödja och upptäcka våldsutövande eller våldsutsatthet. Uppdraget innebär också att upptäcka och identifiera barn som kan vara utsatta för våld och eller bevittnat våld.

Kommunernas socialtjänst har det yttersta ansvaret för att brottsoffer får det stöd och den hjälp denne behöver samt att verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Myndigheter och andra verksamheter som kommer i kontakt med barn har skyldighet att enligt 14 kap 1 § SoL anmäla misstanke om missförhållanden gällande barn.

Enligt socialtjänstlagens 5 kap 11 §¹⁴ som rör brottsoffer, den så kallade brottsofferparagrafen, ska kommunernas socialnämnder:

- Verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.
- Särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.
- Ansvara för att ett barn som utsatts för brott och barnets närstående får det stöd och den hjälp som de behöver¹⁵.
- Särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvara för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

Samt 5 kap 11 a gällande våldsutövare:

- Verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

Socialnämndens ansvar förtydligas i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relation.

Arbetsförmedlingen (kontor i Dalarnas län)

Arbetsförmedlingen arbetar på regeringens uppdrag tillsammans med Migrationsverket, Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten för att förebygga och upptäcka våld. Syftet med samverkan är att bidra till ökad samsyn, gemensamt lärande och kommunikation med personer som myndigheterna möter i sina verksamheter. Arbetsförmedlingen har i uppdrag att uppmärksamma och hantera våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuellt våld och har därmed utarbetat ett handläggarstöd som innefattar frågeställningar för att identifiera våldsutsatta, utövare av våld, samt om barn varit närvarande när våld utövats. Frågeställningarna ställs till arbetssökande vid personliga möten och dokumenteras i skyddad akt. I händelse av att det framkommer uppgifter att det förekommit våld skall arbetsförmedlaren förmedla kontakt med kommunen för vidare insatser och följa upp stödet för den våldsutsatta.

---

¹⁴ SFS 2001:453. *Socialtjänstlag*.

¹⁵ SFS 2012:276. *Lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:543)*.

Arbetsförmedlingens anställda har i uppdrag att genomgå NCK:s (Nationellt centrum för kvinnofrid) webbutbildning om våld.

Barnahus Dalarna

Verksamheten är en tvärprofessionell samverkan mellan Åklagarkammaren i Falun, Polismyndigheten Dalarna, socialtjänsten i Dalarnas samtliga kommuner, Barn- och ungdomsmedicin och Barn- och ungdomspsykiatri Region Dalarna. Borlänge kommun är huvudman för verksamheten som regleras av ett samverkansavtal. Verksamheten startade 2007 och målgruppen är barn och ungdomar upp till 18 år som utsatts för våldsbrott i nära relationer eller sexualbrott oavsett relation.

Målen är att bland annat att:

- Erbjuder alla barn ett anpassat omhändertagande utifrån barnets behov där alla parter samverkar i en gemensam lokal. Vid dessa samråd bokas tid för barnförhör.
- Bedriva skyndsamma utredningar med hänsyn till barnets bästa samt lagstadgade tidsfrister.
- I processen ska barnets bästa vara i fokus. Barnet informeras om åtgärder som berör hen utifrån ålder och mognad och ges möjligheter att uttrycka sig.

Till Barnahus i Dalarna kommer den personal som behöver ta del av barnets berättelse så att barnet inte behöver upprepa sig i förhör och intervjuer.

Högskolan Dalarna

Högskolan Dalarna kan med sin forskning och kunskap erbjuda kompetensutvecklingsinsatser som är evidensbaserade. Högskolan Dalarna erbjuder kursen "Perspektiv på våld" på grundnivå inom socionomprogrammet för att skapa förståelse av våldets former och konsekvenser tillsammans med färdigheter och förmågor att identifiera och problematisera teoretiska perspektiv. Det ska i sin tur leda till att den studerande får insikt och kunskap om kvinnors och barns utsatthet i nära relationer med våld.

Kvinno- och tjejjourer i Dalarna

Kvinno- och tjejjourer tar emot tjejer och kvinnor med och utan barn och stöttar dem i att förändra sin situation genom att erbjuda dem samtalsstöd och i förlängningen eventuellt skyddat boende. Kvinno- och tjejjourer arbetar även förebyggande i form av att sprida kunskap om våld. Kvinno- och tjejjourer samlar erfarenhetsbaserad kunskap om våld utsatthet utifrån utsatta kvinnors och tjejers perspektiv och sprider kunskap genom bland annat utbildningar och föreläsningar. Kvinno- och tjejjourer hjälper även till med riktade insamlingar vid högtider och behov samt bistår med stöd i

kontakten med myndigheter. Idéburna kvinno- och tjejjourer i Dalarnas län finns bland annat i Avesta, Borlänge, Hedemora, Malung/Sälen, Falun, Ludvika och Vansbro.

Rädda Barnen Dalarna

Rädda Barnen Dalarna arbetar för alla barns självklara rätt att överleva, utvecklas och växa upp i trygghet. Genom att sprida kunskap och olika projekt samt aktiviteter främjas arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot barn. Rädda Barnen Dalarna har i samverkan bedrivit projektet Kärleken är fri på skolor runtom i länet. Projektet handlar om barns och ungas rättigheter kopplat till kärlek, sexualitet och kropp. Rädda Barnen Dalarna arbetar med att ta fram en metod för skolor att informera barn om våld och utsatthet och att bli stärkta i att samtala med barn om våld. Metoden bygger på fyra steg som genomförs i skolan, där steg 1–2 handlar om kompetensutveckling för skolpersonal, inklusive stärkt beredskap för barn som är utsatta för våld genom samverkan med socialtjänst. Steg 3 omfattar ett informationsupplägg till elever och i steg 4 införs rutinmässiga frågor om våldsutsatthet i elevhälsosamtalen.

Brottsofferjourer i Dalarna

Brottsofferjourer (BOJ) är ideella organisationer som arbetar för alla brottsoffers rättigheter. Brottsofferjourer erbjuder stöd utifrån brottsoffrets behov genom bland annat samtal om den upplevda händelsen, information om polisanmälan och rättsprocessen och hjälp vid skadeståndskrav. Brottsofferjourer kan även hjälpa till att förmedla kontakter till andra myndigheter, organisationer eller försäkringsbolag i frågor om brottet. I Dalarna finns Brottsofferjouren Norra Dalarna (Mora, Orsa, Älvdalen, Malung-Sälen och Vansbro), Brottsofferjouren Mellersta Dalarna (Borlänge, Gagnef, Säter, Falun, Ludvika och Smedjebacken) Brottsofferjouren Leksand-Rättvik och Brottsofferjouren Avesta- Hedemora.

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN